

De afgelopen drie jaar bouwde de familie Noordam uit het Gelderse Hellouw een stal voor tweehonderd melkkoeien. Nu 2007 in het teken staat van stallenbouw wil Peter Noordam zich uitlaten over zijn ervaring: 'Zorg dat alles logisch in elkaar zit.'

'Ik was bekaf na het melken', vertelt Peter Noordam uit Hellouw. Hij blikt terug naar 2005, toen hij nog in een 2x9 visgraat – gebouwd voor tachtig koeien – dagelijks 140 koeien molk. 'We moesten wat; de looplijnen waren niet logisch en de in- en uitloop was niet handig voor de omvang van de veestapel.' Daarom werd in 2005 met de nieuwe melkstal begonnen: een 24 stands carousel. 'Vanmorgen molk ik binnen twee uur 170 koeien. Ik voel me weer fitter. In een carousel zijn de looplijnen kort.'

Niet stil zitten

Noordam is de hausse in stalbouw van 2007 voorgebleven en bouwde de afgelopen drie jaar aan een ligboxenstal voor tweehonderd koeien en een jongveeafdeling (deels in de oude gebouwen) voor evenveel dieren. 'Er moet muziek zitten in het bedrijf, weliswaar binnen de mogelijkheden die er zijn. Het zit ons niet in de genen om stil te zitten', zegt Noordam over het 96 hectare grote familiebedrijf.

Behalve Peter (41), werken zijn broer Johan (37), vader Arend (66), moeder Janny (63), tweelingzussen Martine en Jeantine (27), schoonzus Ivonne (30) en Peters vrouw Ariët (38) ook mee. Het bedrijf heeft een zuiveltak waarin drie kwart van de totale productie verdwijnt in boerenkaas, yoghurt, kwark, vla en karnemelk. 'Er zijn verdeeld over meerdere parttimekrachten drie volwaardige arbeidskrachten beschikbaar voor de zuiveltak en twee voor de verzorging van de koeien en het landwerk. Mijn zus Jeantine heeft een bedrijfskundige opleiding en doet naast haar eigen baan de administratie. We hebben de taken goed verdeeld. Ieder heeft verschillende interesses en is goed opgeleid voor zijn of haar vakgebied. Onze kracht is dat we met een jong koppeltje mensen staan die wat willen.'

Het laatste gedeelte van de stal komt

Mogelijk duizend rundveestallen aangevraagd in 2007

Zeker aan het eind van 2007 heeft melkveehoudend Nederland en Vlaanderen de mond vol van stalbouw. Tabel 1 toont de trend van door DLV Bouw, Milieu en Techniek gemaakte ontwerp-tekeningen. CBS registreerde het aantal verleende vergunningen voor melkvee en overige rundveestallen. De cijfers uit 2007 reiken tot en met september; als de trend zich doorzet komt

2007 boven de duizend vergunningen. DLV spreekt van een piek bij aannemers en stelt dat deze voorlopig nog wel aanhoudt. Het bedrijf heeft in verband met de drukte extra tekenaars moeten aannemen. Wat DLV verder opvalt, is de toename van het aantal stallen met een melkrobot. In 2006 waren dat er dertien, in 2007 waren er minimaal dertig aanvragen.

Tabel 1 – Aantal gemaakte ontwerp-tekeningen (bron: DLV) en verleende vergunningen voor melkvee en overige rundveestallen (bron: CBS)

	aantal tekeningen	aantal verleende vergunningen
2003	134	655
2004	142	684
2005	171	683
2006	145	859
2007	200	759*

* januari t/m september

binnenkort gereed. 'Vrijdag komen ze weer beton storten. Wie bouwt, moet ervoor zorgen dat alles logisch in elkaar zit. Het jongvee zit op leeftijd aan één kant van de stal. De afkalfstal ligt tegen de melkstal. En voor ons was de kaasmakerij een belangrijk punt. De melkstal moet schoon werken. De stal is makkelijk te reinigen, is praktisch ingericht en is uitgerust met een warmtewisselaar.'

Hygiëne boven comfort

De bouwkosten wist Noordam te beperken tot circa 600.000 euro (waarvan ruim 100.000 voor de carousel) door materiaal te hergebruiken en veel zelf te monteren. 'Het opdrijfhek is gemaakt van een oude bouwkraan. De kalverstal is opgebouwd met de oude spanten van de werktuiglods en de onderkant van een oude krachtvoersilo dient nu als zaagselstrooier.'

Wat staluitvoering betreft zweert Noordam bij dakisolatie. 'In de zomer is het ideaal. We hebben de laatste jaren meer last van hete zomers dan van koude wintermaanden. De boxuitvoering bestaat uit beton met een laag zaagsel van tien centimeter. Er loopt wel eens een koe met een dik hakje, maar in andere ligbedden blijft te veel melk liggen. Hygiëne is voor ons extra belangrijk.'

De aantrekkelijke behoefte om te bouwen vindt Peter Noordam niet opmerkelijk, aangezien veel stallen van eind jaren zeventig versleten zijn. 'Waar ik me dan aan erger is aan alle adviseurs die roepen dat je ervoor moet zorgen dat je nu klaar bent voor de toekomst. Mijn opvatting is dat je altijd klaar moet zijn voor de toekomst en dat je alles op orde moet hebben.'

Tijmen van Zessen

Peter Noordam: 'Zorg dat je altijd klaar bent voor de toekomst'

Voor de meute uit